

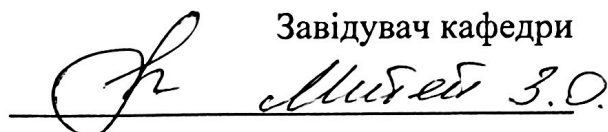
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

Філологічний факультет

Кафедра української мови

ЗАТВЕРДЖЕНО НА ЗАСІДАННІ КАФЕДРИ

Завідувач кафедри

(протокол № 1 від 30.08.2021 р.)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРНА МОВА з курсовою роботою
(повна назва навчальної дисципліни)

для здобувачів вищої освіти

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Галузь знань 01 Освіта

Спеціальність 014.01 Середня освіта (Українська мова та література)
(Шифр і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма за спеціальністю 014.01 Середня освіта
(Українська мова і література). Додаткова предметна спеціалізація: Мова і
література (англійська)

Мелітополь, 2021

Розробник:

Митяй З.О., доцент, кандидат філологічних наук

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

О.В. Коваль

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Рівень вищої освіти галузь знань, спеціальність, спеціалізація	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський) Галузь знань 01 Освіта Спеціальність: 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) Освітньо-професійна програма за спеціальністю 014.01 Середня освіта (Українська мова і література). Додаткова предметна спеціалізація: Мова і література (англійська)	Обов'язкова	
Блоків – 2		Рік підготовки:	
		3-й	3-й
		Семестр	
Загальна кількість годин – 90 год. V семестр / 90 год. VI семестр		5-ий / 6-ий	5-ий / 6-ий
		Лекції	
		14 / 20	10 / 10
		Практичні, семінарські	
	26 / 20	6 / 4	
	Самостійна робота		
	50 / 50	74 / 76	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних - 3		Вид контролю (екзамен) – 5-ий семестр, (залік) – 6-ий семестр	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: поглиблення знань здобувачів вищої освіти із курсу сучасної української мови, формування поглядів на мову як системно-структурну організацію, з'ясування граматичної природи слів, аналіз граматичних категорій і системи словозміни, ознайомлення студентів із мовними проблемами, які найповніше відбивають сучасний стан розвитку граматики, зокрема – з новою інтерпретацією частин мови, перехідними явищами в системі частин мови, основними закономірностями функціонування морфологічної системи української мови.

Завдання:

- забезпечити у майбутніх філологів-україністів глибоке розуміння про морфологічну систему граматичного ладу сучасної української мови;
- вивчити граматичні явища і тенденції з огляду на традиційну та сучасну класифікації семантико-граматичних класів слів;
- розвивати гуманітарно-філологічне творче мислення;
- розвивати уміння та навички зв'язного мовлення здобувачів вищої освіти;
- сприяти виробленню в здобувачів навичок системного аналізу мовних явищ;
- сприяти оволодінню морфологічними нормами сучасної української літературної мови.

3. Перелік компетентностей, які набуваються під час опанування дисципліною:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі філологічної освіти, що передбачає застосування певних теорій та методів мовознавчої та літературознавчої, а також педагогічної наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК 4 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

3. Фахові компетентності:

ФК 1 Здатність володіти методологічними і теоретичними основами філологічних наук, методик навчання української мови і літератури, базовими знаннями з української мови, теорії та історії української літератури, методик викладання української мови та літератури

ФК 2 Здатність використовувати і науковий апарат для засвоєння теоретичних основ української мови та літератури, методик викладання української мови та літератури

ФК 11 Здатність вільно володіти українською мовою, адекватно використовувати мовні ресурси, демонструвати сформовану мовну й мовленнєву компетенції в

процесі фахової і міжособистісної комунікації, володіти різними засобами мовної поведінки в різних комунікативних контекстах.

4. Результати навчання:

Результати навчання (РН)

ПРН 1. Знає сучасні філологічні й дидактичні засади навчання української мови і літератури.

ПРН 3. Знає основні функції й закони розвитку мови як суспільного явища, різномірневу (системну) організацію української мови та її норми, особливості використання мовних одиниць у певному контексті, мовний дискурс художньої літератури й сучасності.

ПРН 14. Володіє комунікативною мовленнєвою компетентністю з української мови (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти), здатний вдосконалювати та підвищувати власний компетентнісний рівень.

5. Програма навчальної дисципліни

Блок 1. Граматика. Іменні частини мови

Тема 1. Граматика

Тема 2. Морфологія як розділ граматики

Тема 3. Іменник як частина мови

Тема 4. Прикметник як частина мови

Тема 5. Числівник як частина мови

Тема 6. Займенник як частина мови

Блок 2. Граматика. Дієслово. Прислівник. Службові слова

Тема 7. Дієслово як частина мови

Тема 8. Дієприкметник

Тема 9. Дієприслівник

Тема 10. Прислівник як частина мови. Слова категорії стану. Модальні слова

Тема 11. Службові слова

Тема 12. Прийменник

Тема 13. Сполучник

Тема 14. Частка

Тема 15. Вигук

Блок 3. Курсова робота

6. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р		л	п	лаб	інд	с.р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

Блок 1.											
Граматика. Іменні частини мови											
Тема 1. Граматика	14	2	4			8	8	1			12
Тема 2. Морфологія як розділ граматики	12	2	2			8	10	1			12
Тема 3. Іменник як частина мови	22	4	8			10	12	2	2		14
Тема 4. Прикметник як частина мови	14	2	4			8	8	2	2		12
Тема 5. Числівник як частина мови	14	2	4			8	8	2	2		12
Тема 6. Займенник як частина мови	14	2	4			8	6	2			12
Блок 1 Всього:	90	14	26			50	90	10	6		74
Блок 2.											
Граматика. Дієслово. Прислівник. Службові слова											
Тема 7. Дієслово як частина мови	18	4	4			10	18	2	2		14
Тема 8. Дієприкметник	10	2	2			6	10	2			8
Тема 9. Дієприслівник	10	2	2			6	10	2			8
Тема 10. Прислівник як частина мови	10	2	2			6	10	2	2		6
Тема 9. Службові слова	8	2	2			4	8	2			6
Тема 10. Прийменник	10	2	2			6	10				10
Тема 11. Сполучник	8	2	2			4	8				8
Тема 12. Частка	8	2	2			4	8				8
Тема 13. Вигук	8	2	2			4	8				8
Всього II блок	90	20	20			50	90	10	4		76
Усього годин	180	34	46			100	180	20	10		150

7. Теми лекцій

Тема лекції	Назва теми лекції та питання, що вивчаються	Кількість годин
Тема 1. Граматика	Граматика сучасної української літературної мови як учення про її морфологічну та синтаксичну будову. Морфологія та синтаксис як розділи граматики. Основні граматичні поняття: граматичне значення, граматична форма, граматична категорія, граматичне значення слова у його відношенні до лексичного. Способи вираження граматичного значення слова граматичною	2

	формою слова. Синтетичні й аналітичні форми слів. Граматичні категорії. Системи граматичних категорій у сучасній українській літературній мові. Морфологічні, синтаксичні та лексико-граматичні категорії. Поняття грамеми.	
Тема 2. Морфологія як розділ граматики	Морфологія як граматичне вчення про систему форм слова та засоби їх вираження. Поняття про словоформу. Взаємозв'язок між словом і словоформою. Частини мови та принципи їх виділення в українській мові. Повнозначні та службові частини мови. Проблема займенникових слів, нечастиномовні слова-морфеми і слова-речення, ступені й різновиди взаємопереходу частин мови. .	2
Тема 3. Іменник як частина мови	Семантико-граматичні ознаки його виділення. Лексико-граматичні розряди іменників: іменники власні та загальні назви, назви істот і неістот, конкретні, абстрактні та збірні іменники, іменники з речовинним значенням. Перехід іменників одного розряду до іншого. Грамматичні категорії іменника. Категорія роду, її значення, морфологічне, синтаксичне та лексичне вираження. Формально-граматичні та значеннєві принципи розподілу іменників за родами. Іменники спільного та подвійного роду. Хитання в роді іменників. Категорія числа, її значення та граматичні засоби вираження. Іменники, що мають форму тільки однини або форму тільки множини. Категорія збірності й одиничності. Залишки форм двоїни. Категорія відмінка. Відмінкова система сучасної української літературної мови. Ключний відмінок у парадигмі іменника. Основні значення відмінків.	8
Тема 4. Прикметник як частина мови	Поняття про прикметник як частину мови. Специфіка граматичних категорій прикметника. Лексико-граматичні розряди прикметників: якісні, відносні, присвійні. Питання про порядкові прикметники. Перехід відносних прикметників у якісні, присвійних – у відносні та якісні. Короткі та повні форми прикметників. Стягнені та нестягнені форми повних прикметників. Ступені порівняння якісних прикметників. Творення та значення вищого й найвищого ступенів порівняння. Аналітичні форми ступенів порівняння. Перехід прикметників у іменники.	4
Тема 5. Числівник як частина мови	Проблема частиномовної природи числівника. Розмежування числівників та інших слів із кількісним значенням. Числівник як частиномовна морфологічна периферія. Специфіка вияву граматичних категорій числівника. Функціональні розряди числівників, особливості їх уживання. Питання про порядкові числівники. Морфологічні групи числівників. Синтаксичні функції числівників	4
Тема 6. Займенник як частина мови	Займенникові слова в системі частин мови. Співвідношення займенникових слів за значенням, морфологічними ознаками та синтаксичною роллю в реченні з іншими частинами мови – іменниками, прикметниками, числівниками. Лексико-граматичні розряди займенникових слів. Грамматичні категорії займенникових слів, їх відмінювання. Специфічні випадки функціонування займенникових слів. Явище прономіналізації.	4

	Особливості наголошування займенникових слів. Словотвірні характеристики займенникових слів	
Тема 7. Дієслово як частина мови	Поняття про дієслово як частину мови. Система дієслівних утворень у сучасній українській літературній мові. Неозначена форма дієслова. Типи дієслівних основ. Поділ дієслів на класи за співвідношенням з основами інфінітива, теперішнього часу. Поділ дієслів на дієвідміни. Дієслівні категорії. Категорія виду дієслова. Протиставлення форм доконаного та недоконаного виду у видовій парі. Способи творення форм доконаного та недоконаного виду. Загальнодієслівна категорія перехідності/неперехідності дієслова. Перехідні дієслова та засоби їх вираження. Неperехідні дієслова та засоби їх вираження. Категорія стану дієслова та її зв'язок з перехідністю-неперехідністю. Дієслова активного стану, засоби їх вираження. Дієслова пасивного та зворотно-середнього стану. Категорія особи. Безособові дієслова. Дієслова з неповною особовою парадигмою. Категорія часу дієслова. Система дієслівних часів у сучасній українській літературній мові, їх творення та значення. Пряме та переносне вживання часових форм дієслова. Категорія способу дієслова. Дійсний, умовний та наказовий способи, їх творення та значення. Словотвір дієслів.	4
Тема 8. Дієприкметник	Дієприкметник як проміжний розряд між дієсловом і прикметником. Граматичні категорії дієприкметника. Творення дієприкметників. Активні дієприкметники теперішнього часу, їх значення та вживання. Пасивні дієприкметники минулого часу обох видів. Перехід дієприкметників у іменники та прикметники.	2
Тема 9. Дієприслівник	Дієслівні форми на -но, -то. Дієприслівник як проміжний розряд між дієсловом і прислівником. Дієслівні та прислівникові характеристики дієприслівника. Значення дієприслівників доконаного та недоконаного видів. Творення та синтаксична роль дієприслівників. Перехід дієприслівників у прислівники та прийменники.	2
Тема 10. Прислівник як частина мови	Значення прислівників як слів, що виражають статичну ознаку іншої ознаки. Морфологічні ознаки, синтаксична роль прислівників. Групи прислівників за значенням. Ступені порівняння означальних прислівників. Творення прислівників. Перехід у прислівники інших частин мови. Перехід прислівників у прийменники, сполучники, частки. Слова категорії стану та їх місце в системі частин мови. Модальні слова і їх групи за значенням і вживанням. Синтаксична роль.	2
Тема 11. Службові слова	Службові слова. Нечастиномовний статус службових слів.	2
Тема 12. Прийменник	Прийменники як слова, що виражають відношення (просторові, часові та інші) між повнозначними словами. Основні підходи до визначення статусу прийменника. Морфологічний склад прийменників. Перехід самостійних слів і словосполучень у прийменники. Уживання прийменників з певними відмінками іменників і субстантивованих слів. Полісемія прийменників. Синонімія прийменників.	2

Тема 13. Сполучник	Сполучники як слова, що виражають зв'язок між словами в реченні, між частинами речень. Основні підходи до визначення статусу сполучника. Синтаксичні функції сполучників. Морфологічний склад сполучників. Сполучники сурядності й підрядності, їх групи. Сполучні слова, їх відмінність від сполучників. Перехід повнозначних слів у сполучники.	2
Тема 14. Частка	Частки як слова, що вносять певні відтінки у значення слів. Проблема лінгвістичного статусу часток. Групи часток за значенням. Функції часток. Частки словотворчі і формотворчі. Правопис часток у сучасній українській літературній мові.	2
Тема 15. Вигук	Проблема статусу вигуку у теоретичному мовознавстві. Вигуки як слова, що виражають емоції та волевиявлення, їх роль у реченні. Групи вигуків за значенням, їх уживання. Перехід у вигуки повнозначних слів.	2
Разом		34

8. Теми практичних занять

я

Тема практичного заняття	Зміст практичного	Форми контролю	Кількість годин
Тема 1. Граматичні поняття	Основні граматичні поняття: граматичне значення, граматична форма, граматична категорія, граматичне значення. Способи вираження граматичного значення слова граматичною формою слова. Синтетичні й аналітичні форми слів. Системи граматичних категорій у сучасній українській літературній мові.	Опитування, тестові завдання	4
Тема 2. Морфологія як розділ граматики	Морфологія як граматичне вчення про систему форм слова та засоби їх вираження. Поняття про словоформу. Взаємозв'язок між словом і словоформою. Частини мови та принципи їх виділення в українській мові. Повнозначні та службові частини мови. Проблема займенникових слів, нечастиномовні слова-морфеми і слова-речення, ступені й різновиди взаємопереходу частин мови.	Опитування, тестові завдання	2
Тема 3. Лексико-граматичні розряди іменників. Категорія роду і числа іменника. Відмінкова система української мови	Лексико-граматичні розряди іменників: іменники власні та загальні назви, назви істот і неістот, конкретні, абстрактні та збірні іменники, іменники з речовинним значенням. Перехід іменників одного розряду до іншого. Граматичні категорії іменника. Категорія роду, її значення, морфологічне, синтаксичне та лексичне вираження. Категорія числа, її значення та граматичні засоби вираження. Роль наголосу у вираженні категорії числа. Категорія відмінка. Відмінкова система сучасної української літературної мови. Основні значення відмінків	Опитування, тестові завдання	2

<p>Тема 4. Лексико-граматичні розряди прикметників. Повні і короткі прикметники. Ступені порівняння.</p>	<p>Специфіка граматичних категорій прикметника. Лексико-граматичні розряди прикметників: якісні, відносні, присвійні. 2 Перехід відносних прикметників у якісні, присвійних – у відносні та якісні. Короткі та повні форми прикметників. Стягнені та нестягнені форми повних прикметників. Ступені порівняння якісних прикметників. Творення та значення вищого й найвищого ступенів порівняння. Аналітичні форми ступенів порівняння. Перехід прикметників у іменники.</p>	<p>Опитування, тестові завдання</p>	<p>2</p>
<p>Тема 5. Функціональні розряди числівників Морфологічні групи числівників Зв'язок числівників з іменниками</p>	<p>Розмежування числівників та інших слів із кількісним значенням. Специфіка вияву граматичних категорій числівника. Функціональні розряди числівників: означено-кількісні та неозначено-кількісні (власне-кількісні, збірні, дробові, неозначені). Особливості їх уживання. Питання про порядкові числівники. Морфологічні групи числівників: прості, складні та складені. Зв'язок числівників з іменниками. Синтаксичні функції числівників.</p>	<p>Опитування, тестові завдання</p>	<p>2</p>
<p>Тема 6. Лексико-граматичні розряди займенників. Відмінювання і правопис</p>	<p>Займенникові слова в системі частин мови. Співвідношення займенникових слів за значенням, морфологічними ознаками та синтаксичною роллю в реченні з іншими частинами мови – іменниками, прикметниками, числівниками. Лексико-граматичні розряди займенникових слів. Граматичні категорії займенникових слів, їх відмінювання. Специфічні випадки функціонування займенникових слів. Явище прономіналізації. Особливості наголошування займенникових слів. Словотвірні характеристики займенникових слів.</p>	<p>Опитування, тестові завдання</p>	<p>2</p>
<p>Тема 7. Дієслово. Категорія виду, перехідності /неперехідності, стану. Категорія способу і часу дієслів.</p>	<p>Поняття про дієслово як частину мови. Система дієслівних утворень у сучасній українській літературній мові. Неозначена форма дієслова. Категорія виду дієслова. Загальнодієслівна категорія перехідності/неперехідності дієслова. Категорія стану дієслова та її зв'язок з перехідністю/неперехідністю. Дієслова активного стану, засоби їх вираження. Дієслова пасивного та зворотно-середнього стану. Категорія часу дієслова. Система дієслівних часів у сучасній українській літературній мові, їх творення та значення. Пряме та переносне вживання часових форм дієслова. Категорія способу дієслова. Дійсний, умовний та наказовий способи, їх творення та значення.</p>	<p>Опитування, тестові завдання</p>	<p>4</p>
<p>Тема 8. Дієприкметник як</p>	<p>Дієприкметник як форма дієслова. Дієслівні та прикметникові ознаки дієприкметника. Активні та пасивні дієприкметники, їх творення, значення та</p>	<p>Опитування, тестові</p>	<p>2</p>

дієслівна форма.	вживання Перехід дієприкметників у прикметники (ад'єктивація) та іменники (субстантивація).	завдання	
Тема 9. Дієприслівник як дієслівна форма.	Дієприслівник як проміжний розряд між дієсловом і прислівником. Дієслівні та прислівникові характеристики дієприслівника. Значення дієприслівників доконаного та недоконаного видів. Творення та синтаксична роль дієприслівників. Перехід дієприслівників у прислівники та прийменники.	Опитування, тестові завдання	2
Тема 10. Прислівник як частина мови. Слова категорії стану. Модальні слова.	Значення прислівників як слів, що виражають статичну ознаку іншої ознаки. Морфологічні ознаки, синтаксична роль прислівників. Групи прислівників за значенням. Ступені порівняння означальних прислівників. Творення прислівників (від прикметників, іменників, числівників, займенників, дієслів). Перехід у прислівники інших частин мови. Перехід прислівників у прийменники, сполучники, частки. Слова категорії стану та їх місце в системі частин мови. Модальні слова і їх групи за значенням і вживанням. Синтаксична роль модальних слів.	Опитування, тестові завдання	2
Тема 11. Службові слова	Лінгвістичний статус службових слів у системі частин мови. Проблема лінгвістичного статусу часток. Функціонально-семантична класифікація часток. Склад часток за походженням. Частки препозитивні і постпозитивні. Правопис часток.	Опитування	2
Тема 12. Прийменник	Прийменник. Основні підходи до визначення статусу прийменника. Семантичні типи прийменників. Походження прийменників та їх морфологічний склад. Перехід самостійних слів і словосполучень у прийменники. Полісемія і синонімія прийменників.	Опитування	2
Тема 13. Сполучник	Сполучники як службові слова, що виражають зв'язок між словами та реченнями. Морфологічний склад сполучників. Синтаксичні функції сполучників. Сполучні слова, відмінність їх від сполучників. Перехід повнозначних слів у сполучники.	Опитування, тестові завдання	2
Тема 14. Частка	Семантичні типи прийменників. Походження прийменників та їх морфологічний склад. Перехід самостійних слів і словосполучень у прийменники. Полісемія і синонімія прийменників.	Опитування	2
Тема 15. Вигук	Вигук. Правопис вигуків.		2
	Разом		46

9. Самостійна робота

Тема для самостійного опрацювання	Види і форми роботи	Кількість годин
Граматичне значення і граматична форма слова. Граматичні категорії	Виконати вправи на визначення граматичних значень і граматичних форм слів. Опрацювати теоретичні питання.	8

	Прочитати рекомендовані статті, дати відповіді на поставлені запитання	
Морфологія	Опрацювати теоретичні питання. Прочитати рекомендовані статті, дати відповіді на поставлені запитання, виконати зазначені завдання. Скласти анотації до поданих джерел.	8
Лексико-граматичні розряди іменників. Категорія роду і числа іменника. Відмінкова система української мови. Рід і число іменника. Особливості відмінювання Морфологічний аналіз іменника.	Виконання вправ на визначення лексико-граматичних розрядів іменників. Виконати вправи на визначення роду і числа іменників; скласти анотацію до поданого джерела. Підготувати повідомлення з презентацією на тему «Кличний відмінок як особливість української мови». Законспектувати запропоновану статтю. Підготувати навчальну презентацію на тему «Рід абrevіатур та незмінюваних іменників». Виконати вправи (визначення відміни і групи іменника іменників, відмінювання іменників).	10
Лексико-граматичні розряди прикметників. Повні і короткі прикметники, стягнені і нестягнені. Творення ступенів порівняння якісних прикметників. Особливості відмінювання і словотворення прикметників. Морфологічний аналіз прикметників.	Виконати вправи на розрізнення якісних, відносних і присвійних прикметників; на визначення повних і коротких форм прикметників, стягнених та нестягнених форм повних прикметників; на творення форм вищого і найвищого ступенів порівняння прикметників; виконати морфологічний аналіз прикметників.	8
Функціональні розряди числівників. Морфологічні групи числівників. Зв'язок числівників з іменниками. Морфологічні групи числівників. Зв'язок числівників з іменниками. Відмінювання і правопис числівників. Морфологічний аналіз числівників.	Виконати вправи на розмежування числівників та інших слів із кількісним значенням; розпізнати в текстах числівники та згрупувати їх за розрядами. Законспектувати рекомендовані статті. Виконати вправи на розпізнання в текстах числівники та групування їх за розрядами. Виконати завдання до теми. Виконати морфологічний аналіз числівників.	8
Лексико-граматичні розряди займенників. Відмінювання і правопис займенників. Морфологічний аналіз займенників.	Скласти анотацію до монографії. Дібрати текст, проаналізувати функційні особливості займенників у ньому. Скласти розгорнутий план до статті. Виконати вправи на відмінювання і правопис займенників. Підготувати навчальну презентацію на тему «Правопис займенників». Виконати морфологічний аналіз займенників.	8
Дієслово. Категорія виду, перехідності/неперехідності, стану. Категорія способу і часу дієслів. Категорія роду, числа і особи дієлова. Дієслівні основи. Класи дієслів. Дієвідмінювання.	Виконати завдання до теми; опрацювати рекомендовану статтю; скласти анотації до поданих джерел; підготувати презентацію на тему «Дієвідмінювання дієслів», дати визначення виділеним у рекомендованій літературі термінам; виконати морфологічний аналіз дієслівних форм.	10

Морфологічний аналіз дієслова.		
Дієприкметник як дієслівна форма. Дієслівні форми на -но, -то. Морфологічний аналіз дієприкметника.	Виконати завдання до теми; опрацювати рекомендовану статтю; скласти анотації до поданих джерел, виконати морфологічний аналіз дієслівних форм.	6
Дієприслівник як дієслівна форма. Наголос дієприслівників. Морфологічний аналіз дієприслівника.	Виконати завдання до теми; опрацювати рекомендовану статтю; скласти анотації до поданих джерел, виконати морфологічний аналіз дієслівних форм.	6
Прислівник. Правопис прислівників. Слова категорії стану. Модальні слова. Морфологічний аналіз прислівника	Виконати завдання до теми; підготувати навчальну презентацію до теми «Правопис прислівників»; виконати морфологічний аналіз прислівників.	6
Неповнозначні частини мови.	Виконати завдання до теми, скласти розгорнутий план до рекомендованої статті.	4
Прийменник як службова частина мови. Правопис і вживання прийменників. Морфологічний аналіз прийменника.	Виконати завдання до теми, скласти розгорнутий план до рекомендованої статті; написати твір, виконати морфологічний аналіз службових слів; скласти анотацію на рекомендовану статтю.	6
Сполучник як службова частина мови. Морфологічний аналіз сполучника.	Виконати завдання до теми, скласти розгорнутий план до рекомендованої статті; написати твір, виконати морфологічний аналіз службових слів; скласти анотацію на рекомендовану статтю.	4
Частка як службова частина мови. Морфологічний аналіз частки.	Виконати завдання до теми, скласти розгорнутий план до рекомендованої статті; написати твір, виконати морфологічний аналіз службових слів; скласти анотацію на рекомендовану статтю.	4
Вигук. Звуконаслідувальні слова.	Виконати завдання до теми, скласти розгорнутий план до рекомендованої статті, виконати морфологічний аналіз службових слів; скласти анотацію на рекомендовану статтю, розробити методичні вказівки до теми «Правопис вигуків і звуконаслідувальних слів».	4
	Разом	100

10. Методи навчання

Курс передбачає викладання навчального матеріалу з використанням таких методів: **словесних** – у формі лекцій, навчальних дискусій, евристичної бесіди, інтерактивних методів; **наочних** – презентацій, ілюстрування; **практичних** – конспектування лекцій, тезування новітніх положень навчально-методичних та науково-критичних праць, спостереження й аналізу мовних фактів, тренувальних вправ.

11. Форми і методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Форми проведення поточного контролю: усне опитування студентів, виконання практичних, тестових завдань тощо.

Проміжний контроль відбувається у вигляді модульної контрольної роботи.

Семестровий контроль проводиться у формі семестрового заліку.

Підсумковий контроль проводиться у формі іспиту.

Контроль виконання курсової роботи включає поточний контроль за написанням окремих розділів та захист перед комісією. Оцінка виконання та захисту курсової роботи здійснюється за 100-бальною шкалою.

Метод усного контролю. Усний контроль здійснюється шляхом індивідуального і фронтального опитування.

Метод тестового контролю. В основі такого контролю лежать тести – спеціальні завдання, виконання (чи невиконання) яких свідчить про наявність (або відсутність) у студентів певних знань, умінь.

Метод самоконтролю. Передбачає формування в студентів уміння самостійно контролювати ступінь засвоєння навчального матеріалу, знаходити допущені помилки, неточності, визначати способи ліквідації виявлених прогалин.

Засоби оцінювання: тести; студентські презентації та виступи на занятті; законспектовані наукові праці, оцінювання курсової роботи.

12. Критерії оцінювання відповідно до видів контролю *Екзамен /Залік*

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького» (протокол № 3 від 20.09.2019 р.)

<https://drive.google.com/file/d/1HWL9vuhciztkaC6wgF-zXhr43uGR1W0/view>

та «Положення про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у МДПУ імені Богдана Хмельницького» (протокол №5 від 24.10.2019 р.) <https://drive.google.com/file/d/1BDRNtAJupqmHkldtICJTkvL-LNTIjWRX/view>

Критерії оцінювання діяльності здобувачів вищої освіти на практичних (лабораторних, семінарських) заняттях, виконання завдань самостійного опрацювання наведені у таблиці:

Загальна система оцінювання курсу	За семестр з курсу дисципліни проводяться два періодичні контролю (ПКР), результати яких є складником результатів контрольних точок першої (КТ1) і другої (КТ2). Результати контрольної точки (КТ) є сумою поточного (ПК) і періодичного контролю (ПКР): $КТ = ПК + ПКР$. Максимальна кількість балів за контрольну точку (КТ) складає 50 балів. Максимальна кількість балів за періодичний контроль (ПКР) становить 60 % від максимальної кількості балів за контрольну точку (КТ), тобто 30 балів. А 40 % балів, тобто решта балів контрольної точки, є бали за поточний контроль, а саме 20 балів. Результати поточного контролю обчислюються як середньозважена оцінок (\bar{X}) за діяльність здобувача на практичних (семінарських) заняттях, що входять в число певної контрольної точки. Для трансферу середньозваженої оцінки (\bar{X}) в бали,
--	---

	<p>що входять до 40 % балів контрольної точки (КТ), треба скористатися формулою: $ПК = (X_{ср}) * 20 / 5$. Таким чином, якщо за поточний контроль (ПК) видів діяльності здобувача на всіх заняттях $X_{ср} = 4.1$ бали, які були до періодичного контролю (ПКР), то їх перерахування на 20 балів здійснюється так: $ПК = 4.1 * 20 / 5 = 4.1 * 4 = 16.4 // 16$ (балів). За періодичний контроль (ПКР) здобувачем отримано 30 балів. Тоді за контрольну точку (КТ) буде отримано $КТ = ПК + ПКР = 16 + 30 = 46$ (балів).</p> <p>Здобувач має право на підвищення результату тільки одного періодичного контролю (ПКР) протягом двох тижнів після його складання у випадку отримання незадовільної оцінки. Якщо підсумковим контролем вивчення дисципліни є диференційований або недиференційований залік, то набраних таким чином 60 і більше балів достатньо для його зарахування.</p> <p>Якщо підсумковим контролем є екзамен, на його складання надається 100 балів за виконання тестів (або задач чи завдань іншого виду). Загальний рейтинг з дисципліни (ЗР) складається з суми балів (Е), отриманих на екзамені, і підсумкової оцінки (ПО) та ділиться навпіл. $ЗР = (ПО + Е) / 2$</p>
--	--

Критерії оцінювання роботи здобувачів на практичних заняттях

<p>Практичні заняття</p>	<p>«5» – здобувач в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов’язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив тестові завдання. Здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв’язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями. Здобувач повно і всебічно розкриває винесені для самостійного опрацювання питання, вільно оперує поняттями і термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну думку щодо відповідної теми і може аргументовано її доводити. Усі види практичних завдань правильно виконані та оформлені належним чином.</p> <p>«4» – здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов’язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість розрахункових / тестових завдань. Здобувач здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв’язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями. Здобувач розкриває винесені для самостійного опрацювання питання, оперує поняттями і термінологією, демонструє знання джерел, має власну думку щодо відповідної теми, однак не може її довести. Усі види практичних завдань виконані та оформлені належним чином, проте допущено помилки у виконанні завдань.</p> <p>«3» – здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без</p>
---------------------------------	--

	<p>глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину розрахункових / тестових завдань. Має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків. Здобувач розкриває не всі питання, винесені для самостійного опрацювання, невпевнено оперує поняттями і термінологією, демонструє знання більшості джерел. При виконанні практичних завдань припускається помилок, виконані завдання оформлені належним чином, однак деякі завдання не виконані.</p> <p>«2» –здобувач не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив окремі розрахункові / тестові завдання. Безсистемно відділяє випадкові ознаки вивченого; не вміє зробити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки. Здобувач у загальних рисах розкриває питання, винесені для самостійного опрацювання, не розуміє їх сутність, намагається робити висновки, але при цьому припускається помилок, матеріал викладає нелогічно. Виконуються лише окремі завдання, винесені на самостійне опрацювання, не дотримуючись вимог при їх оформленні.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Здобувач, який навчається стабільно на «відмінні» оцінки і саме такі оцінки має за періодичні контролю, накопичує впродовж вивчення навчального курсу 90 і більше балів, має право не складати екзамен з даної дисципліни. зобов'язаний відпрацювати всі пропущені семінарські заняття протягом двох тижнів. Невідпрацьовані заняття (невиконання навчального плану) є підставою для недопущення студента до підсумкового контролю.</p>

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. ПОЛІТИКА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Виконання навчальних завдань і робота в курсі має відповідати вимогам «Положення про академічну доброчесність у МДПУ ім. Б. Хмельницького» [akademichna-dobrochesnist 2020.pdf \(mdpu.org.ua\)](#) (затверджене наказом № 31/01-05 від 30.10.2020 року) та «Положення про запобігання академічного плагіату в освітній діяльності Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького» [Запобігання академічному плагіату в освітній діяльності.pdf - Google Диск](#)

Під час навчання учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності: етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками передбачає:

- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати досліджень та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

• самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливим освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей);

- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності.

За порушення академічної доброчесності учасники освітнього процесу закладу вищої освіти можуть бути притягнені до академічної відповідальності.

Рекомендована література

Основна

1. Вихованець І. Р., Городенська К. Г., Загнітко А. П., Соколова С. О. Граматика сучасної української літературної мови. Морфологія. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2017. 752 с.
2. Горпинич В.О. Морфологія української мови. К.: „Академія”, 2004. 336 с.
3. Загнітко А. Граматика місцевого відмінка: функційно-прескриптивний аспект [Текст] / Анатолій Загнітко, Надія Загнітко // Лінгвістичні дослідження : [зб. наук. праць]. Вип. 48. Харків: Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, 2018. С. 76–85.
4. Загнітко А. Лексикографічні технології тлумачення граматичної семантики [Текст] / Анатолій Загнітко // Мовознавство. 2018. № 3. С. 3–15.
5. Загнітко А. Мовний простір граматики : [монографія] / А. Загнітко [Текст]. Вінниця: ТОВ «Твори», 2018. 448 с.
6. Загнітко А.П. Теоретична граматики сучасної української мови. Морфологія. Синтаксис / А. П. Загнітко. Донецьк: БАО, 2011. 991 с.
7. Караман С. О. Сучасна українська літературна мова: навч. посіб./ С. О. Караман, О. В. Караман, М. Я. Плющ. К.: Літера ЛТД, 2011. 558с.

8. Митяй З.О., Денисенко Н.В. Лексико-граматичні засоби вираження категорії градуальності в сучасній українській мові / Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія : зб. наук. пр. Вип. 49. Том 1. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. С. 136-140.
9. Митяй З.О. Лінгвістичний статус категорії інтенсивності в сучасній українській мові / Вісник Запорізького національного університету: Збірник наукових праць. Філологічні науки. 2018. С. 112-117.
10. Сучасна українська мова: Морфологія : підручник / Л.А. Алексієнко, О.М. Зубань, І.В. Козленко; за ред. А.К. Мойсієнка ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. К. : Знання, 2013. 524 с.
11. Сучасна українська літературна мова: Підручник / А. П. Грищенко, Л. І. Мацько, М. Я. Плющ та ін.; За ред. А. П. Грищенка. 3-тє вид., допов. К.: Вища шк., 2002. 439 с.

Допоміжна

13. Барчук В. Формальна і функціонально-семантична співвіднесеність категорій часу та способу. Українська мова. 2011. № 4. С.77-84.
14. Безпояско О.К., Городенська К.Г., Русанівський В.М. Граматика української мови. Морфологія. К.: Либідь, 1993. 336 с.
15. Божко Ю.О. Особливості дієприкметника в сучасній українській мові. Лінгвістика. 2013. № 2 (29). С.175-185.
16. Булаховський К. Активні дієприкметники в українській літературній мові: питання статусу й практичного вживання. Українська мова і література в школі. 2012. № 1. С. 56- 58.
17. Висоцький А. Функціонально-синтаксичні сфери означальних прислівників в українській літературній мові. Українська мова. 2013. № 2. С.29-37.
18. Вихованець І. Дієслівно-іменниковий граматичний тип української мови. Українська мова. 2012. № 2. С.3-11.
19. Гінзбург І. Про форми знахідного відмінка в українських фахових текстах. Українська мова. 2012. № 4. С.29-41.
20. Глібчук Н. М., Добосевич У.Б. Проблеми міжчастиномовної омонімії в сучасній українській літературній мові. Вісник Львівського університету. Серія філологічна. Львів, 2010. Вип. 50. С. 386-404.
21. Загнітко А. П. Мовносоціумний простір прийменника: дискурсивні практики / А. П. Загнітко // Лінгвістичні студії. 2018. Вип. 35. С. 14-39.
22. Митяй З.О. Комунікативний підхід щодо вивчення рідної мови / *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка*. Мелітополь, № 3. Вип. XX, 2018. С.111–118.
23. Митяй З.О. Кількісно-оцінний компонент у семантиці мовних одиниць сучасної української літературної мови / The 9th International scientific and practical conference “Topical issues of the development of modern science” (May 6-8, 2020) Publishing House “ACCENT”, Sofia, Bulgaria. 2020. С.596-603
24. Олійник О. Б., Шинкарук В. Д., Гребницький Г.М. Граматика української мови. Навчальний посібник. К.: Кондор, 2007. 544 с.
25. Сучасна українська літературна мова: модульний курс: навч. посіб./ Н. Г. Шкурятяна, С. В. Шевчук К.: Вища школа, 2007. 822 с.
26. Сучасна українська мова: опорні конспекти: навч. посіб./ О. Олійник К.: Кондор, 2008. 232 с. Сучасна українська літературна мова: підручник/ за ред. М. Я. Плющ. К.: Вища школа, 2009. 430 с.
27. Таран А. До проблеми визначення синтаксичних функцій інфінітива. Українська мова і література в школі. 2012. № 2. С. 11-14.

28. Українська мова: Схеми, таблиці, тести : навчальний посібник [для студентів вищих ... Н.Гуйванюк, О.Кардашук, О. Кульбабська. Львів : Світ, 2005. 304 с.
29. Український правопис. Новий правопис: повний текст та основні зміни. Львів: Новий Світ-2000, 2021. 288 с.
30. Шевчук С. В. Сучасна українська літературна мова [Текст] : навч. посіб. / С. В. Шевчук, О. О. Кабиш, І. В. Клименко. К. : Алерта, 2011. 544 с.
31. Шкурятяна Н.Г., Шевчук С.В. Сучасна українська літературна мова: модульний курс: навч. посіб. К.: Вища шк., 2007. 823 с.

Словники

- Ганич Д.І., Олійник С.І. Словник лінгвістичних термінів. К.: Вища школа, 1985. 360 с.
- Загнітко Анатолій. Словник сучасної лінгвістики : поняття і терміни. Донецьк : ДонНУ, 2012. 402 с.
- <https://r.donnu.edu.ua/bitstream/>
- Загнітко А. Сучасний лінгвістичний словник. Вінниця : ТВОРИ, 2020.
- <http://r.donnu.edu.ua/bitstream/>
- Орфографічний словник української мови. К.: Довіра, 1999. 989с.
- Полюга Л.М. Словник українських морфем: Близько 40 000 слів / ред. Л.І. Крючкович. Львів: Світ, 2001. 448с.
- Словник української мови в 11-ти томах (онлайн-версія), 1970-1980.
- [Академічний глумачний словник української мови \(sum.in.ua\)](http://sum.in.ua)
- Українська мова. Енциклопедія. К.: Укр. енцикл., 2000. 752с.
- Яценко І. Т. Морфемний аналіз. Словник-довідник. К.: Вища школа. Т.1, 1980. 356с.; Т.2, 1981. 352с.

14. Інформаційні ресурси

1. Нова Мова (<http://novamova.com.ua>)
2. Лінгвур (<http://linguist.univ.kiev.ua>)
3. Електронна бібліотека Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського (<http://www.nbuv.gov.ua/eb>)
4. Лінгвістичний портал (<http://proling.com>)
5. Тезаурус української мови (<http://www.geocities.com/hommahchorny/hl.html>)
6. Українська мова (<http://www.ussr.to/ALL/tishkovets/movva>)
7. Глумачний словник української мови (<http://vwww.unicorne.org/dictionnaireUkrainien/>).